

2025-10-30  
S2025/01846**Socialdepartementet**Socialstyrelsen  
106 30 StockholmFolkhälsomyndigheten  
Nobels väg 18  
171 82 Solna

## Uppdrag att genomföra insatser för att utveckla ungdomsmottagningarnas arbete

### Regeringens beslut

Regeringen ger Socialstyrelsen tillsammans med Folkhälsomyndigheten i uppdrag att genomföra insatser för att utveckla ungdomsmottagningarnas arbete med ungas fysiska, psykiska, sexuella och reproduktiva hälsa.

I uppdraget ingår att ta fram och presentera en samlad bild av ungdomsmottagningarnas organisering utifrån bl.a. målgrupper och deras behov, den geografiska tillgången till ungdomsmottagningar och ungdomsmottagningarnas samverkansaktörer. I framtagandet ingår att belysa faktorer som är av betydelse för att öka kunskapen om ungdomsmottagningarnas verksamhet och organisation. Det kan exempelvis handla om frågor som berör sökorsaker, ungdomarnas upplevelser av besök på ungdomsmottagningarna, bemanning, uppdragsbeskrivningar, målgrupper, vårdkedjor och samarbeten med andra aktörer. I uppdraget ingår även att se över behovet av kunskapsstöd eller nationella riktlinjer till stöd för ungdomsmottagningarnas verksamhet och arbete samt att se över behovet av en utvecklad nationell uppföljning av ungdomsmottagningarnas verksamhet och insatser.

Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten ska, med utgångspunkt från den samlade bilden, lämna förslag på fortsatta utvecklingsinsatser inom området, inbegripet hur Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten, enskilt och gemensamt, kan stödja ett sådant utvecklingsarbete.

När uppdraget utförs ska Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten föra dialog med och inhämta kunskap och erfarenheter från berörda

myndigheter, Sveriges Kommuner och Regioner, kommuner, regioner, professionsföreningar, berörda civilsamhällesorganisationer såsom Föreningen för Sveriges ungdomsmottagningar (FSUM), Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa (NSPH) och Svenska Barnmorskeförbundet.

Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten ska senast den 30 april 2026 lämna en gemensam redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

För uppdraget får Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten under 2025 använda 1 450 000 kronor vardera som ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2025 uppförda anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 53 God folkhälsa.

Medlen betalas ut engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 1 december 2025.

Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas senast den 31 mars 2026 till Kammarkollegiet. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Kammarkollegiet.

Redovisning, rekvisition och återbetalning ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

### **Ärendet**

Ungdomsåren är särskilt viktiga för utvecklingen av identitet och sexuell, reproduktiv, fysisk och psykisk hälsa. Till stöd för ungas hälsa och hälsoutveckling finns ungdomsmottagningarna, som är en frivillig verksamhetsform som kommuner och regioner kan bedriva var och en för sig eller tillsammans. Ungdomsmottagningarna vänder sig till unga personer i åldrarna upp till 25 år, som till exempel vill ha svar på frågor gällande puberteten, sex, hälsa och relationer, men kan också spela en viktig roll i att främja, förebygga och erbjuda tidiga insatser vid t.ex. våld i ungas nära relationer, sexuellt våld, exploatering och utnyttjande samt hedersrelaterat våld och förtryck. Utgångspunkten för ungdomsmottagningarnas arbete är ett helhetsperspektiv på ungas hälsa där fysisk och psykisk hälsa hör ihop och där insatser ska ges utifrån en helhetssyn på ungas hälsa, behov och önskemål.

Utvärderingar och kartläggningar som gjorts av ungdomsmottagningarnas arbete, av bl.a. Sveriges Kommuner och Regioner och Folkhälsomyndigheten, pekar på att ungdomsmottagningar får mycket positiva omdömen från de ungdomar som besöker dem och att unga har stort förtroende för och känner sig bekväma att ta kontakt med verksamheterna. Det starka förtroendet är, enligt utvärderingarna, en framgångsfaktor när det gäller att nå unga med råd och vård gällande sexuell och reproduktiv hälsa och skapar även goda förutsättningar för att ta upp andra svåra ämnen, som t.ex. våld i nära relationer, risk- eller skadligt bruk av bl.a. alkohol och narkotika och psykisk ohälsa.

Samtidigt framkommer av utvärderingarna att verksamheterna har svårt att nå ut till alla unga, inklusive dem som kanske behöver ungdomsmottagningarna mest, och att förutsättningarna att genomföra insatser vid sidan av insatser för den sexuella hälsan varierar mellan ungdomsmottagningar. Av utvärderingarna framgår även att det finns behov av att tydliggöra ungdomsmottagningarnas uppdrag, att utveckla uppföljningen, att utveckla strategier för likvärdig och jämlik tillgång som t.ex. att i större utsträckning nå killar och hbtqi-personer, och att ha ett särskilt fokus på ungdomar i socioekonomiskt utsatta situationer, i hederskontexter och i områden där utanförskapet är stort. Det finns även behov av att förbättra samverkan med andra aktörer, såsom med den regionala primärvården och skolan och dess elevhälsa.

Regeringen genomför för närvarande omfattande insatser för att stärka och utveckla arbetet för barns och ungas hälsa. Det genomförs satsningar på primärvårdens arbete med barns och ungas hälsa och tidiga hälsofrämjande och förebyggande insatser i kommuner och regioner för att möta barns och ungas behov och skapa förutsättningar för tidigt omhändertagande och förebyggande insatser vid psykisk ohälsa. Regeringen har också lämnat förslag på ny lagstiftning för en god och nära vård där primärvårdens ansvar att tillgodose både fysiska och psykiska vårdbehov tydliggörs (prop. 2025/26:19).

Regeringen har även gett flera myndigheter i uppdrag att ta fram ett nationellt hälsoprogram för barn och unga (S2023/02379). Uppdraget, som inkluderar ungdomsmottagningarna, syftar till att göra den svenska barn- och ungdomshälsovården mer likvärdig, sammanhållen och kunskapsbaserad samt att utveckla uppföljningen av barns och ungas hälsa.

Därutöver har regeringen gett en särskild utredare i uppdrag att analysera och föreslå hur elevhälsans vårduppdrag kan stärkas i syfte att bättre tillgodose elevernas behov (dir. 2024:30). I uppdraget ingår bl.a. att analysera och ta ställning till vad elevhälsans uppdrag och syfte ska vara samt föreslå hur elevhälsans medicinska, psykologiska och psykosociala insatser kan stärkas. Folkhälsomyndigheten och Statens skolverk har även i uppdrag att uppdatera och vid behov komplettera åldersanpassat stödmaterial för undervisning inom området sexualitet, samtycke och relationer för alla skolformer (A2024/01235).

Regeringens pågående arbete syftar till att stödja barns och ungas hälsa och hälsoutveckling genom tidiga hälsofrämjande och förebyggande insatser och åtgärder på bästa effektiva omhändertagandenivå vid fysisk, psykisk, sexuell eller reproduktiv ohälsa. En viktig del av det arbetet är att skapa förutsättningar för att de verksamheter som möter barn och unga utvecklar sitt arbete och genomför insatser för att dels utveckla samverkan med andra aktörer i vård- och omsorgskedjan, dels utveckla insatserna för att möta behoven hos barn och unga ur ett helhetsperspektiv.

I arbetet med ungas hälsa och hälsoutveckling är ungdomsmottagningarna en viktig verksamhet. För att stödja ungdomsmottagningarna med att utveckla ett bredare hälsofrämjande och förebyggande arbete och uppnå en ökad enhetlighet, behövs det skapas förutsättningar för ökad tillgänglighet genom både samordnade insatser i kommuner och regioner och ett utvecklat nationellt stöd samt insatser för ökad kunskapsutveckling, uppföljning, stöd och samverkan.

Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten ges mot den bakgrunden det här uppdraget.

När uppdraget utförs ska förslag från tidigare utvärderingar av ungdomsmottagningarnas arbete särskilt beaktas. Vidare ska arbetet i pågående uppdrag tas tillvara, såsom uppdraget att ta fram ett nationellt hälsoprogram för barn och unga (S2023/02379), uppdraget att samordna, stödja och följa upp genomförandet av den nationella strategin inom området psykisk hälsa och suicidprevention (S2025/00016), uppdraget att stärka genomförandet av den nationella strategin och handlingsplanen mot hiv, aids och vissa andra sexuellt överförbara infektioner (S2025/01399) och

uppdraget att ta fram en myndighetsgemensam nationell plan för en bättre beroendevård och ett stärkt förebyggande arbete (S2025/01284).

Inom ramen för arbetet med uppdraget ska jämställdhetsperspektivet, särskilt beaktas. Särskilt ska beaktas delmålen om jämställd hälsa, att mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och utnyttjande i prostitution och människohandel ska upphöra samt att hedersrelaterat våld och förtryck ska upphöra. Vidare ska hbtqi-perspektivet, ungdomsperspektivet, funktionshindersperspektivet samt perspektivet om samhällsplacerade unga uppmärksammas.

Eventuell statistik som presenteras inom uppdraget ska, så långt som möjligt, redovisas könsuppdelad.

På regeringens vägnar

Camilla Waltersson Grönvall

Marie Ericsson

Kopia till

Finansdepartementet, BA, OFA K, SFÖ  
Socialdepartementet SL, SOF  
Arbetsmarknadsdepartementet/JÄM  
Sveriges Kommuner och Regioner  
Regeringskansliets förvaltningsavdelning/Ek  
riksdagen, socialutskottet  
Kammarkollegiet  
Föreningen för Sveriges ungdomsmottagningar (FSUM)  
Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa (NSPH)  
Svenska Barnmorskeförbundet